

We breken voortdurend weerrecords, en zopas hoorde ik dat we met gemak de temperaturen en droogte van augustus 1976 verpulveren. Zijn we met onze moderne activiteit toch stilaan weermakers geworden?

Daarom ook, voor wie onze webstek bezocht wist het al, verdaagden we de zomerwerkdag in de Kleiputten met 2 weken naar een (hopelijk) koeler moment. Vandaar geen verslag van dit evenement. Wel vonden we koelte op dinsdag 12 augustus in de parkconcerten, waar we voor de eerste keer met een infostand Natuurpunt Mandelstreke bekend maakten. En gelukkig hadden we meer geïnteresseerde bezoekers dan bestuursleden achter de balie, cfr. fotoverslag.

Geen zomermeerdaagse, wel een herfstweekend in de buurt van de Oostvaardersplassen. De naam alleen al van dit jonge natuurgebied en de omgeving van de Flevopolders zorgt voor hartrimstoeornissen bij heel wat vogelaars. Vlug inschrijven is dus de boodschap.

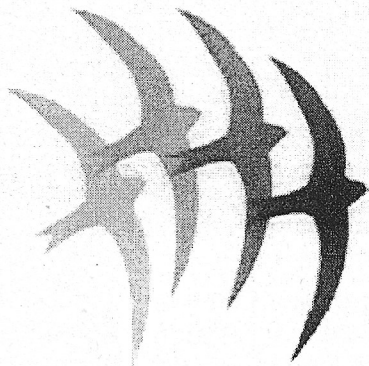
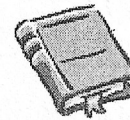
Hetzelfde geldt voor de najaarscursus waar Guido Burggraave ons meer laat horen over roepende watervogels en steltlopers.

Naast de herfsttuitstappen verwachten we jullie massaal op de dag van de Natuur die dit jaar extra kleur krijgt met de feestviering op 16 november met 10 jaar reservaatwerking in de Kleiputten. Een week later zitten we weer bijeen op het ledenfeest. Over beide activiteiten vind je gedetailleerde info in volgend nummer en op onze website. Bezoek is welkom, maar liefst zien we jullie life op een of meer van onze activiteiten. Om samen een frisse neus te halen in het koelere herfstweer ...

Piet

I. NATUURSTUDIE

GIERZWALUWWERKGROEP

Gierzwaluwentelling.

Op donderdag 19 juni om 19u30 verzamelen we met een groepje enthousiaste natuurliefhebbers aan de Roularta met het doel deze vooravond een simultaantelling te doen van de gierzwaluwen in onze stad. Het centrum werd vooraf in hokjes ongedeeld op kaart. Iedereen krijgt een tweetal hokjes toebedeeld, en de vorm van de telling wordt toegelicht aan de deelnemers. De telling verloopt als volgt : om 20u is iedereen in zijn eerse telhok aanwezig en telt voor ongeveer 20

minuten de gierzwaluwen. Alleen het grootste aantal dat men ineens ziet, in een bepaalde richting wordt genoteerd. Naast het aantal gierzwaluwen wordt ook perfect de richting aan gedurende waarin ze werden waargenomen, om zo overlappings van twee aangrenzende telhokken te kunnen elimineren uit de eindresultaten. Om 20u20 vertrekt iedereen naar zijn volgende telhok en stipt om 20u30 wordt opnieuw geteld gedurende 20 minuten. Om 20u50 vertrekt iedereen opnieuw richting Roularta.

Jammer genoeg was het geen ideale avond voor zo'n telling. De hemel was sterk bewolkt met op momenten zeer dreigende wolken. De temperatuur was ondermaats voor dit seizoen en er stond een sterke wind tot 5 beaufort. We hadden het dus klimatologisch volledig tegen.

Toch hebben we met onze deelnemers in totaal een oppervlakte van 8 km² van het centrum van de stad kunnen bestrijken om simultaan te tellen. Na het elimineren van overlappings in de tellingen bereikten we een eindresultaat van 176 gierzwaluwen. Als we dit correleren met de oppervlakte komen we tot een dichtheid van 22 gierzwaluwen per km². Als we er de literatuur op naslaan wordt er gesteld dat we bij een telling ongeveer 50% van het werkelijk aantal missen, daar er vogels op het nest zitten of andere vele kilometers verder op jacht zijn naar voedsel, zeker bij minder goed weer. Maar anderzijds is het ook zo dat er bij een sterke wind er een zeer snelle verplaatsing optreedt van de groepjes gierzwaluwen, waardoor er zo'n 25% onbewuste overlappings worden geteld. Als we met deze gegevens rekening houden moeten we aan onze uitkomst van 22 gierzwaluwen per km² nog 25% (50%teweinig – 25%overlapping door sterke wind) toevoegen. Dus zou een reele schatting van onze populatie gierzwaluwen in Roeselare uitkomen op een dichtheid 27 à 28 gierzwaluwen per km². Toch geen onaardig resultaat !

Hierbij wil ik nogmaals van de gelegenheid gebruik maken om alle deelnemers aan deze telling te bedanken. Graag zouden we dit volgend jaar opnieuw doen om de evolutie van onze populatie te kunnen volgen.

Van Eeckhoutte Freddy

Gierzwaluwenproject te Wakken.

Onze plaatselijke gierzwaluwenwerkgroep werd onlangs gecontacteerd door de nationale werkgroep om een project te verwezelijken in Wakken. Daar wordt een grondige restauratie doorgevoerd aan de kerk van Wakken, die momenteel volledig in de steigers staat. Onder de dakrand van de torenspits wonen heel wat gierzwaluwen, maar door de restauratiewerken zullen al deze broedgelegenheden verdwijnen. Hier willen we een oplossing voor bieden door het voorzien van alternatieve nestplaatsen, zodat de gierzwaluwen bij hun terugkeer volgend jaar niet dakloos zijn. In de toren juist onder de dakspits zijn vierkante steigergaten in de dikke muren voorzien. In deze gaten willen we nestbakken voor gierzwaluwen monteren. We hebben reeds de steigers beklommen om de afmetingen van de verschillende gaten op te meten. De nestgelegenheden zijn in aanmaak en in de loop van de maand september zullen ze ook daadwerkelijk geplaatst worden. De natuurvereniging « De Torenvalk » zal trouwens ook een nestbak plaatsen voor een kerkuil en zal eveneens één van die steigergaten gebruiken als ingang. Hierbij willen wij ook nogmaals de pastoor van Wakken bedanken voor zijn spontane medewerking.

Van Eeckhoutte Freddy

Nog over gierzwaluwen...

Op donderdag 14 augustus bracht Lieven Boucneau een jonge gierzwaluw binnen. Het nestjong had hij op straat gevonden, vlakbij een bekende nestplaats van gierzwaluwen in de Kattenstraat, waar we overigens reeds enkele jaren nestbakken hebben hangen. Vorig jaar op 1 juli hadden we in dezelfde omgeving bijna vliegvlugge jongen gevonden in enkele houten nissen onder het gebinte, die voor de oudervogels van buitenaf via een nauwe spleet bereikbaar waren. De nesten werden ontdekt tijdens isolatiewerken onder het schooldak. Om verstoring minimaal te houden, improviseerden we met enkele dakpannen een donkere ruimte rond elk nest.

In vergelijking met die jonge gierzwaluwen was de vondeling naar schatting 3 weken oud. De slagpennen waren nog helemaal in de veerschachten opgesloten. Op de keel waren net de witte pluimpjes, ook nog grotendeels in schachten, te zien. Hoewel het graatmager was, schudde het heftig met de kop heen en weer, waarbij het zich regelmatig liet horen. Ik kreeg een gevoel dat het diertje zich nog net optrekt aan een laatste vezeltje leven. Met een vlindernet probeerden we wat vliegjes te vangen, die het jong, na wat vergeefse pogingen, uiteindelijk gretig naar binnen werkte. Rond 2 augustus had ik de laatste gierzwaluwen in de stad zien rondcirkelen, en sedert een week zelfs geen doortrekkende groepjes meer gezien. Het leek me onwaarschijnlijk dat dit jong nu nog werd grootgebracht: in de wijde omgeving van de Kattenstraat was geen enkele gierzwaluw te bespeuren, dus konden we aannemen dat de ouders het jong al een tijdlang in de steek gelaten hadden.. Het is bekend dat nestjongen van die soort bij voedselschaarste of slecht weer soms meer dan een week kunnen vasten, maar dan nog ... De uitputting en het bloedhete weer zal het beestje wellicht aangezet hebben om op ontdekkingstocht te gaan met een spectaculaire val als gevolg, die het zonder zichtbare kwetsuren overleefde.

Mijn nieuwsgierigheid was geprikkeld en na wat snuisteren in literatuur las ik dat heel uitzonderlijk in juli nog eieren gelegd worden. Hierbij gaat het steeds om een vervanglegsel na het mislukken van een eerste broedpoging. Als uiterste datum werd in 1956 op 14 juli een eerste ei van zo'n vervanglegsel gevonden in ... Roeselare! Het is zeer waarschijnlijk dat wijlen Paul Houwen en Antoon De Roo (broer van Cien) dit vaststelden, want toentertijd waren ze beiden intensief met gierzwaluwen bezig.

Gierzwaluwjongen blijven minstens 40 dagen in het nest voor ze, volledig zelfstandig, uitvliegen. Een klein rekensommetje leert me dat dit voor de vondeling begin september betekent, terwijl zijn soortgenoten dan al lang in Afrika rondtoeren.

Hoe is het dan verder met dat beestje afgelopen, hoor ik je denken. In het Vogelopvangcentrum in Bulskampveld vernam ik van Katrien dat ze al eerder ervaring had met jonge gierzwaluwen en die met succes zijn vrijgelaten. Dus daarheen. Zopas nieuwsgierig gebeld naar het VOC: na 3 dagen van flink eten is de vogel toch onderdoor gegaan. Geen retourticket voor Afrika...

Piet Desmet